

ФІЛОСОФІЯ ЦИФРОВОЇ ЛЮДИНИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Борисова Д. Є.

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Тіхонова Л.А.
Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. філософії,
e-mail: daria.borysova@nure.ua

The article analyses the theoretical aspects of the development of digital philosophy and formation of a digital personality in modern conditions. Positive and negative aspects of digital activity of a person and society are highlighted. Attention is paid to the opportunities provided by the Internet and the shadow side of the use of information technology, which hinder the personal development of an individual. It is substantiated that a balanced use of digital technologies will help a person to navigate in a rapidly changing information environment, understand the value of information and the challenges of breakthrough technologies.

Розвиток сучасних інформаційних технологій підштовхнув до появи нового філософського напрямку – цифрової філософії, яка вивчає вплив цифрових технологій на суспільство, культуру, а також досліджує філософські проблеми, пов'язані з використанням комп'ютерів та Інтернету. Швидкісне і практично повсюдне впровадження цифрових технологій провокує зміни не тільки в різних соціальних процесах, а й в самій людині. Основними технологічними трендами розвитку цифрового середовища є розширення телекомунікаційної інфраструктури, прогрес комп'ютерних, мережевих і мобільних технологій використання технологічних новацій у складних соціотехнічних системах [1]. Термін «цифрова людина» зазвичай вказує на індивіда, який активно користується та взаємодіє з цифровими технологіями в повсякденному житті. Це може включати в себе використання комп'ютерів, смартфонів, планшетів, інтернету та інших цифрових засобів. Цифрова людина може здійснювати різні дії та функції за допомогою цифрових технологій (спілкування через соціальні мережі, використання електронної пошти, робота з онлайн-сервісами, здійснення електронних платежів), вміє працювати з інформацією, критично мислити та адаптуватися до цифрового середовища, що швидко змінюється [2].

Життя сучасної людини сьогодні багато в чому залежить від активності, саме інтернет надає таку можливість, він є найбільшою інформаційною системою, краще якої не існує. В мережі «Інтернет» можна знайти все, що завгодно, будь-яку необхідну та корисну інформацію. За недовгий час інтернет повністю перетворив не тільки інформаційний простір, а й спосіб життя більшої частини людства. І далеко не завжди його вплив є благом, іноді отримана в інтернеті інформація може

негативно впливати на людину. Життя стає все складніше, час прискорюється, інформація, як лавина, давить на людину, і вона не в силах переварити таку величезну кількість інформації і інстинктивно захищається від неї. Обробити і засвоїти великі дози інформації, що йде нескінченним потоком, людина не може, настає перевантаження, коли вже нічого не сприймається. Отже, яку ж роль відіграють інтернет та інформаційні технології в житті сучасної «оцифрованої» людини, як вони впливають на формування окремої особистості та суспільства в цілому?

На перший погляд може здатися, що поява інтернету принесла одні плюси. Дійсно, завдяки інтернету нам стало простіше шукати інформацію, відправити листа, який моментально дійде до одержувача, не відходячи від комп'ютера, ми можемо здійснювати сотні дій. Багато хто використовує інтернет, щоб слухати музику, дивитися фільми, відеоролики. За допомогою інтернету люди дізнаються прогноз погоди, новини, останні події, що відбуваються не тільки в своїй країні, а й в усьому світі. Завдяки інтернету можна швидко замовити квитки на потяг, до кінотеатру, причому сплатити за квиток можна також, не виходячи з дому, через електронні платіжні системи. Значно простіше стало навчатися студентам, адже тепер можна не йти до бібліотеки, весь необхідний матеріал сьогодні доступний в інтернеті [2]. Ще одним плюсом інтернету є спілкування через соціальні мережі. Тепер можна підтримувати цілодобовий зв'язок з людиною, яка живе в іншому місті, країні, відправляти фотографії, спілкуватися через відео зв'язок, знайти старих друзів або познайомитися з новими. Сучасні технології дійшли до такого рівня, що майже всі наші проблеми вирішуються в мережі. Безумовно, таку ситуацію можна вважати позитивною, але існує і зворотна сторона медалі, яка доводить, що не все так добре, як здається. Якщо студент пише реферат, то він часто бездумно копіює текст, а потрібно не тільки знайти матеріал, але і вміло його переробити, проаналізувати, переосмислити, адже списування готового не прибавляє розуму, а, навпаки, гальмує розвиток людини. Але найстрашніше для людини – це поява інтернет-залежності, адже деякі люди фактично відмовляються від реального життя, проводячи більшу частину дня у віртуальній реальності. Відхід від реальності починає домінувати в свідомості, а людина не тільки не вирішує важливі для себе проблеми, а й зупиняється в своєму особистісному розвитку [1]. На жаль, інтернет нав'язує безліч стереотипів і ідеалів, до яких прагнуть люди, втрачаючи свою індивідуальність.

В підсумку хочеться відмітити, що цифровізація людини в розумних межах з дотриманням правил і рекомендацій принесе тільки користь. Усвідомлена, освічена, мисляча людина зможе фільтрувати інформацію, отриману з інтернету. Це і є справжня «цифрова людина». Головне пам'ятати, що не можна піддаватися на провокації з боку інших користувачів інтернету, необхідно бути акуратним, застосовувати

вибірковий підхід в роботі мережі, адже дотримання саме цих простих правил дозволить уникнути згубного впливу інтернету на людину. Так що ж таке інтернет – добро чи зло? Чи пішла на користь людині цифровізація суспільства? У мене немає однозначної відповіді, на мій погляд, ні те, ні інше. Цифрові технології – лише інструмент, а як ним буде розпоряджатися людина, як вони впливатимуть на її свідомість, буде залежати тільки від неї.

Філософія цифрової людини будує свою сутність на взаємодії між людьми та цифровими технологіями. У центрі цього концепту лежить вплив цифрового віку на індивіда, його сприйняття оточуючого світу, взаємодію з іншими та самовизначення. Цифрова людина входить у світ, де границі між реальністю та віртуальністю стають розмитими, де інформація стає легкодоступною, а зв'язок відбувається миттєво. Ідентичність цифрової людини формується в онлайн просторі через соціальні мережі, цифрові платформи та взаємодію з різноманітними технологіями. В сутності цифрова людина стикається з питанням приватності та безпеки, оскільки особиста інформація стає вразливою перед цифровими загрозами. Етика використання технологій виступає ключовим аспектом, оскільки розвиток штучного інтелекту та автоматизації висуває нові моральні виклики. Соціальна взаємодія перетворюється в онлайн спілкування та віртуальні спільноти, що впливає на формування соціальних стосунків та взаєморозуміння. Доступ до необмежених обсягів інформації вимагає від цифрової людини критичного мислення та навичок обробки даних [3]. Таким чином, філософія цифрової людини втілює в собі не лише технологічні досягнення, але й виклики, які вони ставлять перед сучасним суспільством, підкреслюючи потребу у збалансованому підході до використання цифрових технологій для досягнення гармонії між технологією та людським життям.

Список використаних джерел

1. Дзьобань О.П. Цифрова людина як філософська проблема. *Інформація і право*. 2021. №2(37). DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2\(37\).238330](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2(37).238330)
2. Воронкова В.Г. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика : монографія. Львів-Торунь: Liha-Pres. 2022. 460 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/12345/6591/0048996.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Voronkova V., Kaganov Y., Metelenko N. Formation of digital society and digital man values in the globalization conditions and industry 4.0. *Humanities Studies*. 2022. №11(88). DOI: <https://doi.org/10.26661/hst-2022-11-88-02>